

Overeenkomst op hoofdlijnen

19 november 2008

Partijen:

**Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V.
Postbank Levensverzekering N.V.
RVS Levensverzekering N.V.**

en

**Stichting Verliespolis
Stichting Woekerpolis Claim**

en

**Vereniging van Effectenbezitters
Vereniging Eigen Huis
Vereniging Consument & Geldzaken**

PARTIJEN:

Eenzijds:

- I. de naamloze vennootschap **Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V.**, statutair gevestigd te Rotterdam, kantoorhoudende te Rotterdam (hierna: "NN");
- II. de naamloze vennootschap **Postbank Levensverzekering N.V.**, statutair gevestigd te 's-Gravenhage, kantoorhoudende te Amsterdam (hierna: "Postbank");
- III. de naamloze vennootschap **RVS Levensverzekering N.V.**, statutair gevestigd te Rotterdam, kantoorhoudende te Ede (hierna: "RVS");

hierna gezamenlijk aan te duiden als: "Verzekeraars"

Anderzijds:

- IV. de **Stichting Verliespolis**, statutair gevestigd te 's-Gravenhage, kantoorhoudende te 's-Gravenhage (hierna: "Stichting Verliespolis");
 - V. de **Stichting Woekerpolis Claim**, statutair gevestigd te Amstelveen, kantoorhoudende te Amsterdam (hierna: "Stichting WPC");
- en
- VI. de **Vereniging van Effectenbezitters**, statutair gevestigd te 's-Gravenhage, kantoorhoudende te 's-Gravenhage (hierna: "VEB");
 - VII. de **Vereniging Eigen Huis**, statutair gevestigd te Amersfoort, kantoorhoudende te Amersfoort (hierna: "VEH");
 - VIII. de **Vereniging Consument & Geldzaken**, statutair gevestigd te Amsterdam, kantoorhoudende te Amsterdam (hierna: "VCG");

hierna gezamenlijk aan te duiden als: "Belangenorganisaties"

Verzekeraars en Belangenorganisaties worden hierna gezamenlijk aangeduid als "Partijen"

OVERWEGENDE

- (A) Verzekeraars en hun groepsmaatschappijen zoals bedoeld in artikel 2:24b BW (hierna: "Groepsmaatschappijen") hebben, rechtstreeks dan wel via assurantietsenpersonen, individuele particuliere levensverzekeringen verkocht met vermogensopbouw op basis van beleggingen in participaties. Deze verzekeringen worden ook wel aangeduid als beleggingsverzekeringen.
- (B) In de loop van 2006 is een maatschappelijke discussie ontstaan over de (voorlichting over) (de hoogte van) kosten, risicopremies en bijzondere c.q. specifieke productrisico's (waarmee onder meer – maar niet uitsluitend – worden bedoeld de "hefboom"- en "inteer"-effecten) van beleggingsverzekeringen, alsmede over de gevolgen van al deze elementen op het productrendement van beleggingsverzekeringen. De Belangenorganisaties hebben zich in deze discussie opgeworpen als de vertegenwoordigers van verzekeringnemers en begunstigen (hierna: "Polishouders"), die in het kader van deze discussie een vorm van compensatie nastreven.
- (C) De Stichting WPC en VCG hebben in 2007 jegens NN een collectieve actie over de tussen 1 juli 1994 en 1 juli 2002 door NN onder de productnaam Flexibel Verzekerd Beleggen afgesloten beleggingsverzekeringen aanhangig gemaakt bij de Rechtbank Rotterdam. Deze procedure is bekend onder rolnummer 2007/2026.
- (D) De Ombudsman Financiële Dienstverlening heeft op 4 maart 2008 in het kader van de onder B aangeduide maatschappelijke discussie een aanbeveling gepubliceerd (hierna: "Aanbeveling van 4 maart 2008").
- (E) De Stichting Autoriteit Financiële Markten (hierna: "AFM") heeft in opdracht van het Ministerie van Financiën in samenwerking met Money View op 9 oktober 2008 een rapport uitgebracht, genaamd "Feitenonderzoek Beleggingsverzekeringen" (hierna: "Feitenonderzoek"), waarin zij verslag doet van het door haar samen met Money View uitgevoerde feitenonderzoek naar beleggingsverzekeringen uit de periode 1995-2005.
- (F) Verzekeraars erkennen geen aansprakelijkheid terzake van de klachten die zijn c.q. worden geuit in het kader van de onder B aangeduide maatschappelijke discussie en de onder C aangeduide procedure en terzake van de problemen die aan de orde zijn gesteld in de onder D genoemde Aanbeveling van 4 maart 2008 en in het onder E genoemde Feitenonderzoek. Verzekeraars achten zich dan ook niet gehouden tot het compenseren van kosten en/of (risico)premies die in rekening zijn gebracht bij hun beleggingsverzekeringen, het vergoeden van schade, dan wel het geven van enige andere vorm van compensatie. Verzekeraars willen er in het licht van de huidige maatschappelijke discussie, in het kader van vertrouwensherstel, desondanks naar streven om hun Polishouders tegemoet te komen.

- (G) Partijen hebben, daarin bijgestaan door professionele adviseurs, gezamenlijk overleg gevoerd over de mogelijkheid om collectieve afspraken te maken. Deze collectieve afspraken zien enerzijds op een schadevergoeding in de vorm van een maximering van de kosten en risicopremies, die in rekening zijn gebracht, en anderzijds op een bijzondere schadevergoeding voor individuele schrijvende gevallen.
- (H) Het overleg heeft erin geresulteerd dat Partijen thans op hoofdlijnen overeenstemming hebben bereikt over een collectieve regeling, die is vastgelegd in deze Overeenkomst (hierna: "de Overeenkomst").

KOMEN OVEREEN ALS VOLGT:

1. UITGANGSPUNTEN

- 1.1. De Overeenkomst heeft betrekking op alle individuele particuliere beleggingsverzekeringen van Verzekeraars, die tot stand zijn gekomen vóór 1 januari 2008 of waarvan de offerte dateert van vóór 1 januari 2008, waarop Nederlands recht van toepassing is en waarop ten tijde van de totstandkoming de toenmalige Pensioen- en Spaarfondsenwet (thans de Pensioenwet) niet van toepassing was. Hiervan zijn echter uitgezonderd de beleggingsverzekeringen genoemd in **Bijlage 1** bij de Overeenkomst. Deze uitgezonderde beleggingsverzekeringen worden hierna aangeduid als "Fractieverzekeringen". De Polishouders van Fractieverzekeringen kunnen wel aanspraak maken op vergoeding in het kader van artikel 3 van de Overeenkomst, in welk geval, voor zover relevant, ook de overige bepalingen van de Overeenkomst (met uitzondering van artikel 2, 3.1 onder a, 3.3 en 3.5 van de Overeenkomst) zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing zullen zijn. De hiervoor omschreven groep beleggingsverzekeringen, waarop de Overeenkomst integraal van toepassing is, wordt hierna aangeduid als "Beleggingsverzekeringen".
- 1.2. De Overeenkomst strekt tot beëindiging van alle daadwerkelijke en mogelijke geschillen en/of daadwerkelijke en mogelijke onzekerheden in verband met Beleggingsverzekeringen, ongeacht de juridische grondslag, tussen enerzijds Polishouders en anderzijds Verzekeraars, hun Groepsmaatschappijen en/of (rechts)personen, die zijn opgetreden als tussenpersoon in de zin van artikel 1 Wet op het Assurantiebemiddelingsbedrijf, respectievelijk zich hebben bezig gehouden met bemiddelen in verzekeringen in de zin van artikel 1 Wet financiële dienstverlening respectievelijk artikel 1:1 Wet op het financieel toezicht (hierna te noemen: "Assurantietussenpersonen"). Het voorgaande geldt niet voor Assurantietussenpersonen, waaronder Groepsmaatschappijen die als zodanig zijn opgetreden, indien en voor zover zij wisten of op grond van de door Verzekeraars verschaft informatie behoorden te weten dat zij onjuiste en/of, hetzij in reactie op concrete vragen hetzij bewust, onvolledige mededelingen hebben gedaan ter zake van Beleggingsverzekeringin-

gen. Het voorgaande geldt bovendien uitsluitend indien en voor zover de hiervoor genoemde geschillen en onzekerheden betrekking hebben op, verband houden met en/of voortvloeien uit (de voorlichting over) (de hoogte van) kosten, risicopremies en bijzondere c.q. specifieke productrisico's van Beleggingsverzekeringen (niet zijnde het reguliere beleggingsrisico), alsmede de gevolgen van al deze elementen op het productrendement van Beleggingsverzekeringen. Onder voorlichting in de zin van dit artikellid wordt niet verstaan eventuele advisering over de passendheid voor een individuele Polishouder van een Beleggingsverzekering en/of de specifieke samenstelling daarvan, zoals fondskeuze, risicodekkingen, looptijd en hoogte van de bruto premie inleg.

- 1.3. Partijen verbinden zich om de Overeenkomst met voortvarendheid nader uit te werken in een vaststellingsovereenkomst (hierna: de "Vaststellingsovereenkomst"). Partijen spannen zich in om de Vaststellingsovereenkomst te sluiten naar de eisen van artikel 7:907 e.v. BW. De Overeenkomst en de Vaststellingsovereenkomst worden geacht te strekken tot het vergoeden van schade die is veroorzaakt door gelijksoortige gebeurtenissen als bedoeld in artikel 7:907 BW.
- 1.4. Partijen nemen bij de uitleg, uitvoering en nadere uitwerking van de Overeenkomst de Aanbeveling van 4 maart 2008 tot leidraad, tenzij daarvan in de Overeenkomst wordt afgeweken. Bij verschil van inzicht over de interpretatie van de Aanbeveling van 4 maart 2008 kunnen Partijen zich gezamenlijk wenden tot de Ombudsman Financiële Dienstverlening voor nadere uitleg binnen de kaders van de Overeenkomst en de Aanbeveling van 4 maart 2008. Indien Partijen zich gezamenlijk wenden tot de Ombudsman Financiële Dienstverlening is diens nadere uitleg bindend voor Partijen, tenzij Partijen anders overeenkomen.
- 1.5. Overeenkomstig het bepaalde in de Aanbeveling van 4 maart 2008 onder 8 geldt het bepaalde in de Overeenkomst niet voor Beleggingsverzekeringen die binnen 5 jaar (voluit: vijf jaar) na aanvang van de looptijd tussentijds zijn beëindigd. Voorts geldt dat per Beleggingsverzekering slechts eenmaal - voor zover van toepassing - een schadevergoeding ingevolge artikel 2 van de Overeenkomst en eenmaal - voor zover van toepassing - een schadevergoeding ingevolge artikel 3 van de Overeenkomst ten gunste van de betrokken Polishouder(s) worden gebracht, ongeacht het aantal Polishouders.

2. **KOSTENMAXIMERING**

- 2.1. Verzekeraars verklaren zich bereid om alle bij Beleggingsverzekeringen in rekening gebrachte kosten, waaronder niet worden verstaan de risicopremies, maar wel de TER (zijnde de kostenratio, als gedefinieerd in artikel 1:1 onder k Nadere Regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft) en andere beleggingsfondskosten

zoals gedefinieerd in een bijlage bij de Vaststellingsovereenkomst, berekend over de gehele looptijd, overeenkomstig de Excel-worksheets als bedoeld in artikel 4.1 van de Overeenkomst, te maximeren tot:

- a. Categorie 1: 2,85 % voor Beleggingsverzekeringen met een bruto premie-inleg in het eerste polisjaar lager dan € 1.200,- of tegen een koopsom lager dan € 12.000,-;
- b. Categorie 2: 2,45 % voor Beleggingsverzekeringen met een bruto premie-inleg in het eerste polisjaar hoger dan of gelijk aan € 1.200,- of een koopsom hoger dan of gelijk aan € 12.000,-;
- c. Categorie 3: 0,45 % additionele kostenopslag voor de hiervoor genoemde categorieën 1 en 2 van Beleggingsverzekeringen met een garantie van 3% of meer op het netto fondsrendement (fondsrendement na aftrek TER), indien en voor zover is gekozen voor een ander fonds dan genoemd in Categorie 4 hieronder;
- d. Categorie 4: 0,65 % additionele kostenopslag voor de hiervoor genoemde categorieën 1 en 2 van Beleggingsverzekeringen met een garantie van 3% of meer op het netto fondsrendement (fondsrendement na aftrek TER), indien en voor zover is gekozen voor het Nationale-Nederlanden InterRente Fonds.

In dit artikellid wordt met bruto premie-inleg in het eerste polisjaar bedoeld de op de polis van de Beleggingsverzekering vermelde en gedurende de gehele premieduur te betalen gelijkblijvende bruto jaarpremie. Voor zover de op de polis van de Beleggingsverzekering vermelde premie niet is uitgedrukt in een bruto jaarpremie, wordt, voor de vaststelling van de categorie-indeling, de alsdan op de polis van de Beleggingsverzekering vermelde bruto maand-, kwartaal- of halfjaarpremie omgerekend tot een bruto jaarpremie (door vermenigvuldiging van de bruto premie met 12, 4 respectievelijk 2).

In het geval sprake is van een zogenaamde hoog/laag-constructie, zal voor de vaststelling van de categorie-indeling de op de polis van de Beleggingsverzekering vermelde lage, gedurende de gehele premieduur gelijkblijvende bruto jaarpremie tot uitgangspunt worden genomen, te vermeerderen met 10% van de som van de bedragen waarmee deze lage bruto jaarpremie, over de gehele premieduur van de Beleggingsverzekering, is en/of wordt overtroffen. Dit geldt uitsluitend indien en voor zover tussen de verzekeringnemer(s) en de betrokken Verzekeraar al bij het aangaan van de Beleggingsverzekering deze hoge premie(s) concreet zijn overeengekomen.

Bij extra koopsomstortingen geldt, voor de categorie-indeling, dat 10% van de som van alle (verrichte en/of te verrichten) extra koopsomstortingen bij de eerste bruto

jaarpremie wordt opgeteld, indien en voor zover tussen de verzekeringnemer(s) en de betrokken Verzekeraar al bij het aangaan van de Beleggingsverzekering deze stortingen concreet zijn overeengekomen.

Bij Beleggingsverzekeringen waarbij sprake is van een garantie van 3% of meer op het netto fondsrendement ten aanzien van een gedeelte van het belegde vermogen en/of sprake is van een garantie van 3% of meer op het netto fondsrendement gedurende een gedeelte van de looptijd van de Beleggingsverzekering, zal de additionele kostenopslag genoemd in categorie 3 en 4 uitsluitend worden gehanteerd voor dat deel van de Beleggingsverzekering en dat deel van de looptijd van de Beleggingsverzekering waarop de garantie betrekking heeft.

Voor Beleggingsverzekeringen met een garantie op het netto fondsrendement geldt dat de kostenmaximering tevens zal leiden tot een herberekening van het garanti kapitaal. Deze herberekening zal niet leiden tot een vermindering van het garanti kapitaal. De wijze van herberekening zal blijken uit een bij de Vaststellingsovereenkomst te voegen bijlage.

- 2.2. De omvang van een eventuele op de einddatum van een Beleggingsverzekering aan de Polishouder(s) toekomende schadevergoeding in verband met de in artikel 2.1 van de Overeenkomst overeengekomen maximum kostenpercentages wordt per Beleggingsverzekering vastgesteld door het verschil te bepalen tussen:
- a. "de berekening van de daadwerkelijke waardeontwikkeling": de daadwerkelijk (zonder rekening te houden met verschuldigde belastingen) op einddatum aan de Polishouder(s) uit te keren waarde van de Beleggingsverzekering, zonder daarbij rekening te houden met een eventuele garantie; en
 - b. "de normkostenberekening": de fictief (zonder rekening te houden met verschuldigde belastingen) op einddatum aan de Polishouder(s) uit te keren waarde van de Beleggingsverzekering, indien in plaats van de daadwerkelijke kosten het in artikel 2.1 van de Overeenkomst overeengekomen maximum kostenpercentage (op jaarbasis) zou zijn gehanteerd.

Bij de in dit artikellid sub a en b bedoelde berekening van de eventuele schadevergoeding ingevolge artikel 2 van de Overeenkomst worden kosten die verband houden met uitgevoerde switches, het verschil tussen de gehanteerde koersen daaronder begrepen, buiten beschouwing gelaten, indien en voor zover:

- vóór de datum van de brief of elektronische mededeling als bedoeld in artikel 2.4 sub f. van de Overeenkomst meer dan één switch per polisjaar (bekeken per polisjaar en niet als gemiddelde) heeft plaatsgevonden en daarvoor kosten in rekening zijn gebracht;

- na de datum van de brief of elektronische mededeling als bedoeld in artikel 2.4 sub f. van de Overeenkomst, naast de gratis switches geregeld in artikel 6.1 en artikel 6.3 van de Overeenkomst, gedurende de resterende looptijd van een Beleggingsverzekering, meer dan twee switches zijn uitgevoerd waarvoor wel kosten in rekening zijn gebracht.

Het op de einddatum van een Beleggingsverzekering uit te keren bedrag zal, behoudens een eventuele toekenning van een schadevergoeding als bedoeld in artikel 3 van de Overeenkomst, het maximum bedragen van:

- ofwel het (herrekenende) garantiekapitaal van de Beleggingsverzekering;
- ofwel de uitkomst van de berekening van de daadwerkelijke waardeontwikkeling van de Beleggingsverzekering;
- ofwel de uitkomst van de normkostenberekening van de Beleggingsverzekering.

2.3. Partijen komen overeen dat de berekening van de eventuele aan de Polishouder(s) op einddatum van een Beleggingsverzekering toekomende schadevergoeding ingevolge artikel 2 van de Overeenkomst, zal geschieden op basis van gebruteerde overlijdensrisicopremies (waaronder niet worden verstaan opslagen in verband met premievrijstelling bij overlijden van de verzorger). Deze brutering houdt het volgende in:

- a. Bij de zogenaamde "berekening van de daadwerkelijke waardeontwikkeling" (zoals bedoeld in artikel 2.2 sub a. van de Overeenkomst) worden de overlijdensrisicopremies zonder verdere opslagen bepaald aan de hand van de feitelijke risicokapitalen en de sterftetekansen (op jaarbasis $q(x)$ voor mannen c.q. $q(y)$ voor vrouwen). Deze sterftetekansen zijn "kaal", dat wil zeggen zonder opslagen direct afgeleid uit de voor het product van toepassing zijnde sterftetafel middels de formule $q(x) = (I(x) - I(x+1)) / I(x)$ en analoog voor $q(y)$. De te hanteren leeftijd voor de bepaling van de sterftetekans volgt het tarief behorend bij de Beleggingsverzekering. Leeftijdsopslagen in verband met medische waarborgen zullen worden gehandhaafd. Voor verzekerden van het vrouwelijk geslacht wordt – indien binnen het product uitsluitend een mannelijke sterftetafel wordt gehanteerd – de te hanteren leeftijd volgens het tarief behorend bij de Beleggingsverzekering (eventueel vermeerderd met de hierboven bedoelde medische opslagen) met tenminste vijf jaren verminderd. De hiervoor genoemde tarieven zullen worden opgenomen in een bijlage bij de Vaststellingsovereenkomst. Verzekeraars verklaren dat zij binnen de Beleggingsverzekeringen feitelijk ook een kale $q(x)$ zoals bedoeld in dit artikellid in rekening brengen.
- b. Bij de zogenaamde "normkostenberekening" (zoals bedoeld in artikel 2.2 sub b. van de Overeenkomst) worden de overlijdensrisicopremies berekend over de risicokapitalen die worden afgeleid uit de bij die berekening behorende waarde-

opbouw. Daarbij worden "kale" sterftekansen gehanteerd als bedoeld in artikel 2.3 sub a van de Overeenkomst. De te hanteren leeftijd voor de bepaling van de sterftekans volgt het tarief conform het gestelde in artikel 2.3 sub a. van de Overeenkomst met dien verstande dat bij positief overlijdensrisico de leeftijd van de verzekerde niet wordt verhoogd met een leeftijdsopslag (in voorkomende gevallen worden positieve leeftijdsopslagen op nul gesteld). Leeftijdsopslagen in verband met medische waarborgen blijven echter gehandhaafd. De gehanteerde sterftetafel zal de in het product gehanteerde sterftetafel zijn dan wel – indien deze ouder is dan GBM8085 – GBM8085. De brutering bestaat er uit dat de rechtstreeks uit de aldus bepaalde sterftekansen afgeleide overlijdensrisicopremies in deze "normkostenberekening" worden verhoogd met 10%. De brutering wordt alleen gehanteerd voor de berekening van de kostenmaximering en leidt niet tot het in rekening brengen van extra kosten bij het daadwerkelijke contract.

- c. In het geval van een negatieve overlijdensrisicodekking (bijvoorbeeld 90% van de opgebouwde waarde) zullen Verzekeraars bij de zogenaamde "normkostenberekening" de negatieve overlijdensrisicopremies niet bruteren maar uitgaan van het bij de Beleggingsverzekering behorende tarief. Deze tarieven zullen worden opgenomen in een bijlage bij de Vaststellingsovereenkomst. .

2.4. Het bepaalde in artikel 2.1 tot en met 2.3 van de Overeenkomst zal nader worden uitgewerkt in de Vaststellingsovereenkomst. Dit zal geschieden op basis van de uitgangspunten die zijn gehanteerd in de Aanbeveling van 4 maart 2008. Tussen Partijen bestaat overeenstemming over het volgende:

- a. De eventuele aan de Polishouder(s) van Beleggingsverzekeringen ingevolge artikel 2 van de Overeenkomst toekomende schadevergoeding wordt op einddatum van de Beleggingsverzekering, indien om fiscale redenen noodzakelijk tegelijkertijd met het uit te keren (eind)kapitaal (tenzij de polis reeds is beëindigd), op een nader overeen te komen wijze aan de Polishouder(s) van de Beleggingsverzekering ten goede gebracht. Eventuele daarover verschuldigde belastingen e.d. zijn en blijven voor rekening van de Polishouder(s) van de Beleggingsverzekering.
- b. In geval van tussentijdse beëindiging van de Beleggingsverzekering na ten minste 5 jaar (voluit: vijf jaar) na aanvang van de Beleggingsverzekering, niet zijnde nihilstellingen (waarvoor door Partijen een methode zal worden uitgewerkt), wordt de kostenmaximering, overeenkomstig de Aanbeveling van 4 maart 2008 onder 8, naar evenredigheid van de premievolumes (zijnde het quotiënt van de werkelijke premies betaald gedurende de looptijd van de Beleggingsverzekering en de over de oorspronkelijk overeengekomen looptijd theoretisch te betalen

premies) vastgesteld, volgens een nader overeen te komen methodiek. Daarbij zal terzake van de toekomstige rendementen worden uitgegaan van een bruto (fonds)rendement van 6% per jaar. Het contant maken vindt plaats overeenkomstig de IRS-swaprata met die looptijd, die het dichtst ligt bij de werkelijke resterende looptijd van de Beleggingsverzekering, vermeerderd met een vaste opslag van 0,25% (25 basispunten).

- c. In geval van tussentijdse financiële, verlagende mutaties (waaronder in ieder geval, doch niet alleen, worden verstaan premieverlagingen, premievrijmakingen, duurverkortingen en andere situaties waarbij de som van de verschuldigde en de reeds betaalde premies daalt ten opzichte van de situatie vlak voor de mutatie), doch niet zijnde tussentijdse beëindiging als bedoeld in artikel 2.4 sub b. van de Overeenkomst, blijft het ingevolge artikel 2.1 van de Overeenkomst vastgestelde maximum kostenpercentage ongewijzigd. De berekening van de eventuele schadevergoeding ingevolge artikel 2 van de Overeenkomst vindt plaats op basis van het werkelijke premieverloop, zonder toepassing van enige vorm van evenredigheid, tenzij:
- (i) de mutatie plaatsvindt binnen de periode waarin sprake is van verrekening van eerste kosten; of
 - (ii) de mutatie plaatsvindt na 1 januari 2008 en de Polishouder(s) van de Beleggingsverzekering volhard(t)/(en) in zijn/(hun) wens de mutatie door te voeren na ontvangst van een Model 2 van de Commissie De Ruiters, waarin in elk geval vanaf het derde kwartaal van 2009 in alle gevallen de gevolgen van de mutatie voor de verwachte waarde op de voorgenomen einddatum zichtbaar zijn gemaakt, dan wel na ontvangst van een soortgelijke mededeling.

In de gevallen als bedoeld in dit artikellid sub (i) en (ii) zal de eventuele aan de Polishouder(s) van een Beleggingsverzekering ingevolge artikel 2 van de Overeenkomst toekomstige schadevergoeding worden vastgesteld overeenkomstig de (nader uit te werken methode van de) Aanbeveling van 4 maart 2008 onder 4, naar evenredigheid van de premievolumes (zijnde het quotiënt van de werkelijke premies betaald gedurende de looptijd van de Beleggingsverzekering en de over de oorspronkelijk overeengekomen looptijd theoretisch te betalen premies).

In geen enkel geval van een mutatie als bedoeld in de eerste volzin van dit artikellid sub c., zal een eventuele aan de Polishouder(s) van een Beleggingsverzekering ingevolge artikel 2 van de Overeenkomst toekomstige schadevergoeding meer bedragen dan wanneer de betrokken Beleggingsverzekering ongewijzigd tot de voorgenomen einddatum zou zijn voortgezet.

- d. In geval van tussentijdse financiële, verhogende mutaties blijft het ingevolge artikel 2.1 van de Overeenkomst vastgestelde maximum kostenpercentage onveranderd. In dat geval vindt de berekening van de eventuele aan de Polishouder(s) van een Beleggingsverzekering ingevolge artikel 2 van de Overeenkomst toekomstige schadevergoeding plaats op grond van het werkelijke premieverloop van de Beleggingsverzekering.
- e. Indien en voor zover na een financiële mutatie nog steeds sprake is van een garantie, zal het garantiekapitaal worden herberekend. Bij deze herberekening van het garantiekapitaal zal afhankelijk van de vraag welke uitkomst het hoogste garantiekapitaal oplevert ofwel de werkelijke kostenstructuur van de Beleggingsverzekering worden gehanteerd ofwel de kostenmaximering ingevolge artikel 2 van de Overeenkomst.
- f. Het effect van de kostenmaximering zal in het geval van op 1 januari 2008 nog lopende Beleggingsverzekeringen uiterlijk in het derde kwartaal van 2010 per brief of elektronisch, indien de Polishouder daarvoor heeft gekozen en Verzekeraars die mogelijkheid bieden, aan de Polishouders van deze Beleggingsverzekeringen worden gecommuniceerd en – voor zover van toepassing - met ingang van diezelfde datum worden verwerkt in de jaarlijkse mededeling conform Model 3 van de Commissie De Ruiters dan wel in een soortgelijke mededeling. In de brief of elektronische mededeling als hierboven bedoeld zal een verwijzing worden opgenomen naar de mogelijkheid aanspraak te maken op aanvullende schadevergoeding indien sprake is van een individueel schrijnend geval (als bedoeld in artikel 3 van de Overeenkomst) onder vermelding van de wijze waarop en de termijn waarbinnen deze aanspraak kan worden gemaakt. Onder het effect van de kostenmaximering als hierboven bedoeld moet in elk geval worden begrepen het bedrag van de verwachte schadevergoeding als bedoeld in dit artikel. Partijen komen overeen dat bij de berekening van de te verwachten schadevergoeding voor toekomstige rendementen zal worden uitgegaan van de op dat moment voorgeschreven rendementen genoemd in de mededeling.
- g. Voor Beleggingsverzekeringen, die vóór 1 januari 2008 tot uitkering zijn gekomen, zijn afgekocht of anderszins zijn beëindigd, geldt dat de Polishouders van deze Beleggingsverzekeringen op straffe van verval van het eventuele recht op een schadevergoeding ingevolge artikel 2 van de Overeenkomst schriftelijk bij Verzekeraars aanspraak dienen te maken op deze schadevergoeding binnen 3 jaar (voluit: drie jaar) na de aanvang van de dag, volgende op de dag waarop de Polishouders met de opeisbaarheid van hun eventuele recht op schadevergoeding ingevolge artikel 2 van de Overeenkomst bekend zijn geworden. Een Polishouder wordt in ieder geval geacht bekend te zijn met de opeisbaarheid van

zijn eventuele recht op schadevergoeding ingevolge artikel 2 van de Overeenkomst op de dag volgend op de dag van de eerste publicatie van de in de Overeenkomst opgenomen regeling als bedoeld in artikel 2.4 sub h. van de Overeenkomst.

- h. Ten aanzien van de publicatie van de in de Overeenkomst (en de eventuele Vaststellingsovereenkomst) opgenomen regeling zijn Partijen het navolgende overeengekomen:
- (i) publicatie zal plaatsvinden door middel van een opvallende advertentie in de vijf landelijk verspreide dagbladen, die op het moment van eerste publicatie de grootste oplage kennen;
 - (ii) Partijen zullen voorafgaand aan publicatie overeenstemming bereiken over de inhoud, opmaak en exacte plaats van de te plaatsen advertentie. De advertentie zal tenminste ¼ pagina bedragen. Belangenorganisaties zullen geen grotere advertentie kunnen eisen dan ¼ pagina. Het staat Verzekeraars echter vrij een grotere advertentie te plaatsen. Verzekeraars kunnen volstaan met 1 (voluit: één) advertentie voor alle Verzekeraars en hun Groepsmaatschappijen gezamenlijk.
 - (iii) publicatie zal plaatsvinden op twee momenten, te weten binnen 4 weken na ondertekening van de Vaststellingsovereenkomst en 2,5 jaar (voluit: tweeënhalf jaar) daarna. Indien de Vaststellingsovereenkomst niet uiterlijk op 1 januari 2010 tot stand gekomen is, zullen Partijen in overleg treden over het moment van publicatie van de alsdan uitsluitend in de Overeenkomst opgenomen regeling. Publicatie van de in de Vaststellingsovereenkomst opgenomen regeling zal dan niet meer afzonderlijk behoeven plaats te vinden.
 - (iv) de eerste publicatie zal een verwijzing bevatten naar de mogelijkheid aanspraak te maken op aanvullende schadevergoeding indien sprake is van een individueel schrijnend geval (als bedoeld in artikel 3 van de Overeenkomst) onder vermelding van de wijze waarop deze aanspraak kan worden gemaakt;
 - (v) Verzekeraars en de Belangenorganisaties zullen de in dit artikellid sub h. bedoelde advertentie, dan wel een mededeling van gelijke strekking tevens plaatsen op hun respectievelijke websites;
 - (vi) Verzekeraars en de Belangenorganisaties zullen zich inspannen om vermelding van de in de Overeenkomst opgenomen regeling te verkrijgen op andere relevante websites, waaronder, doch niet uitsluitend, de websites van het Verbond van Verzekeraars, het Ministerie van Financiën, De Nederlandsche Bank (hierna: "DNB") en de AFM.

- (vii) De in dit artikellid sub h. bedoelde advertentie zal expliciet melding maken van de termijnen, bedoeld in de artikelen 2.4 sub g en 3.4 van de Overeenkomst en de aanvangsmomenten daarvan.

3. SCHRIJNENDE GEVALLEN

- 3.1. Verzekeraars zullen voor Polishouders van Fractieverzekeringen en (in aanvulling op het bepaalde in artikel 2 van de Overeenkomst) Beleggingsverzekeringen, per datum van ondertekening van de Overeenkomst eenmalig een bedrag beschikbaar stellen van maximaal € 70.000.000,- (voluit: zeventig miljoen euro) dat is bestemd voor schadevergoedingen in individuele schrijnende gevallen welke in het geval van Fractieverzekeringen tevens kan omvatten een eventuele compensatie voor de in verhouding tot de in artikel 2 genoemde kostenmaximering teveel in rekening gebrachte kosten, die alsdan echter niet overeenkomstig de methodiek van artikel 2 zal worden berekend. Van een individueel schrijnend geval is sprake in het geval van materiële, ongerechtvaardigde en onaanvaardbare gevolgen voor individuele Polishouders die, verband houden met de bijzondere c.q. specifieke productrisico's van hun Beleggingsverzekering of Fractieverzekering (niet zijnde het reguliere beleggingsrisico). Partijen hebben het oog op bijvoorbeeld:
- a. merkbare gevolgen van de zogenaamde "hefboom"- en/of "inteer"-effecten;
 - b. materiële, ongerechtvaardigde en onaanvaardbare gevolgen van de overeengekomen berekeningssystematiek.
- 3.2. Deze regeling voor individuele schrijnende gevallen beoogt geen vergoeding te bieden voor de directe gevolgen van slechte beleggingsresultaten en evenmin voor de gevolgen van het verval van het eventuele recht op schadevergoeding ingevolge artikel 2 van de Overeenkomst, zoals geregeld in artikel 2.4 sub g. van de Overeenkomst. Indien en voor zover de gevolgen van slechte beleggingsresultaten worden versterkt door de (berekenings)systematiek van de Beleggingsverzekering en overigens wordt voldaan aan de eisen van individuele schrijnendheid en dit niet reeds is vergoed in het kader van artikel 2 of artikel 3.1 sub a van de Overeenkomst kan uitsluitend voor het versterkende effect wel een beroep worden gedaan op deze regeling voor individuele schrijnende gevallen.
- 3.3. In het geval van artikel 3.1 sub a. van de Overeenkomst (de zogenaamde "hefboom"- en/of "inteer"-effecten) zal het eventuele recht op schadevergoeding worden vastgesteld overeenkomstig een nog nader uit te werken exacte methodiek, waarvan de hoofdlijnen zullen worden vastgelegd in een bijlage bij de Vaststellingsovereenkomst, waarbij sprake is van een drempel van € 50,- (voluit: vijftig euro) (met herverdeling). Het eventuele recht op schadevergoeding heeft uitsluitend betrekking op de periode vanaf het aangaan van de Beleggingsverzekering tot de datum van de berekening,

die zal zijn gelegen drie maanden voor de in artikel 2.4 sub f. bedoelde brief of elektronische mededeling of zoveel eerder als de Beleggingsverzekering is beëindigd. Als blijkt dat de Polishouder van een Beleggingsverzekering volgens de hiervoor bedoelde methodiek en met inachtneming van de hiervoor genoemde drempel van € 50,- (voluit: vijftig euro) recht heeft op schadevergoeding in de zin van artikel 3.1 sub a. van de Overeenkomst wordt deze schadevergoeding per datum berekening aan de waarde van de Beleggingsverzekering toegevoegd. Voor alle overige individuele schrijvende gevallen (waaronder de gevallen bedoeld in artikel 3.1 sub b. van de Overeenkomst) zullen richtlijnen worden geformuleerd voor de wijze en het tijdstip van vaststelling en uitbetaling van een eventuele aan een individuele Polishouder toekomende (aanvullende) schadevergoeding ingevolge artikel 3 van de Overeenkomst.

- 3.4. De Polishouder(s) van een Beleggingsverzekering die me(e)n(t)/(en) recht te hebben op een (aanvullende) schadevergoeding als bedoeld in artikel 3 van de Overeenkomst dienen, op straffe van verval van het eventuele recht op (aanvullende) schadevergoeding ingevolge artikel 3 van de Overeenkomst, schriftelijk aanspraak te maken bij Verzekeraars binnen 5 jaar (voluit: vijf jaar) nadat de Polishouder bekend is met de opeisbaarheid van het eventuele recht op (aanvullende) schadevergoeding ingevolge artikel 3 van de Overeenkomst. Van deze bekendheid wordt geacht sprake te zijn de dag volgend op de dag van eerste publicatie van de in de Overeenkomst opgenomen regeling als bedoeld in artikel 2.4 sub h. van de Overeenkomst.
- 3.5. Het bepaalde in artikel 3.4 van de Overeenkomst geldt niet voor de Polishouders van op 1 januari 2008 lopende Beleggingsverzekeringen indien en voor zover zij in aanmerking komen voor een aanvullende schadevergoeding als bedoeld in artikel 3.1 sub a. van de Overeenkomst (de zogenaamde "hefboom"- en "inteer"-effecten). Deze vergoeding zal door Verzekeraars op eigen initiatief worden toegekend. Indien dat het geval is zal daarvan, alsmede van de hoogte van deze vergoeding, in de brief of elektronische mededeling als bedoeld in artikel 2.4 sub f. van de Overeenkomst melding worden gemaakt.
- 3.6. Partijen zullen nadere afspraken maken over een commissie, bestaande uit één of meer onafhankelijke leden. Deze Commissie zal overeenkomstig de in artikel 3.3 van de Overeenkomst genoemde nader overeen te komen richtlijnen en een nader overeen te komen procedure zorg dragen voor een effectieve en eerlijke toekenning van de eventuele (aanvullende) schadevergoedingen in individuele schrijvende gevallen als bedoeld in artikel 3 van de Overeenkomst
- 3.7. Van het in artikel 3.1 van de Overeenkomst genoemde bedrag van maximaal € 70.000.000,- (voluit: zeventig miljoen euro) zullen allereerst de schadevergoedingen ingevolge artikel 3.1 sub a. van de Overeenkomst (de zogenaamde "hefboom"-

en "inteer"-effecten) voor de Polishouders van de op 1 januari 2008 lopende Beleggingsverzekeringen worden voldaan. Het restant zal in elkaar in tijd opvolgende tranches beschikbaar gesteld worden. Partijen zullen daarover nadere afspraken maken. Uitgangspunten zijn dat een eventueel overschot binnen een tranche steeds zal worden toegevoegd aan een volgende tranche en dat, als het in het kader van een bepaalde tranche beschikbare bedrag tekortschiet, verdeling over de tot een bepaalde tranche behorende vorderingen zal plaatsvinden naar evenredigheid van de toegewezen bedragen en dat de vorderingen behorend tot die tranche in dat geval voor het restant van de toegewezen bedragen mogen meedelen in de opvolgende tranche(s). Eventuele vergoedingen ingevolge artikel 3 van de Overeenkomst aan Polishouders van Fractieverzekeringen die voor 1 januari 2008 tot uitkering zijn gekomen, zijn vervallen of anderszins zijn beëindigd, vallen niet onder het maximumbedrag van € 70.000.000,-, maar worden afzonderlijk door Verzekeraars vergoed.

4. **FORMULES**

- 4.1. Partijen zullen in onderling overleg de formules vaststellen die worden gehanteerd voor de berekening van de eventuele schadevergoeding op grond van artikel 2 en 3.1 sub a. van de Overeenkomst. Partijen zijn overeengekomen de berekeningen die nodig zijn voor de toekenning van enige vorm van schadevergoeding uit hoofde van de Overeenkomst en de Vaststellingsovereenkomst uit te voeren op maandbasis. De in de eerste volzin bedoelde formules zullen tezamen met een Excel-worksheet, waaruit de wijze van toepassing van deze formules zal blijken, als bijlage aan de Vaststellingsovereenkomst worden gehecht.
- 4.2. Partijen zullen in onderling overleg vaststellen hoe in het kader van de berekeningen zal worden omgegaan met ontbrekende historische data. Gezocht zal worden naar een werkbare methodiek om deze ontbrekende historische data aan te vullen, waarbij Belangenorganisaties zich realiseren dat een volledige reconstructie op individueel polisniveau niet werkbaar is. Uitgangspunten zijn:
 - a. dat afspraken zullen worden gemaakt voor groepen van Polishouders;
 - b. dat zoveel mogelijk wordt aangeknoopt bij de bij Verzekeraars in de verzekeringsadministratie wel beschikbare elektronische gegevens (zoals bijvoorbeeld premiehistorie, kostenniveaus, mutatiehistorie, fondskeuze);
 - c. dat de reconstructie in elk geval zal moeten leiden tot een theoretische opgebouwde waarde binnen de Beleggingsverzekering op een nader vast te stellen datum, die ligt in een bandbreedte van 95%-105% van de alsdan werkelijk opgebouwde waarde;
 - d. geen aannames zullen worden gedaan ten aanzien van historische koersgegevens van binnen de Beleggingsverzekeringen aangeboden beleggingsfondsen,

omdat de werkelijke historische koersgegevens door Verzekeraars zijn te traceren en berekening op maandbasis plaatsvindt.

5. **TOEZICHT**

- 5.1. Verzekeraars zullen Belangenorganisaties in staat stellen om adequaat toezicht te houden op de naleving van de in de Overeenkomst en de Vaststellingsovereenkomst vervatte regeling. Ter zake zullen nadere afspraken worden gemaakt. Het toezicht zal plaatsvinden aan de hand van een in onderling overleg vast te stellen duidelijk normenkader.

6. **FLANKEREND BELEID**

- 6.1. Om te voorkomen dat de kostenlading van Beleggingsverzekeringen in de toekomst zal stijgen, verklaren Verzekeraars dat zij de kostenstructuur van Beleggingsverzekeringen niet ten nadele van de Polishouders zullen aanpassen. Het voorgaande heeft geen betrekking op de door de fondsbeheerder(s) in rekening te brengen managementfee (zijnde dat gedeelte van de TER, dat door de fondsbeheerder beïnvloed kan worden). In geval van een significante en tevens niet-marktconforme verhoging van voornoemde managementfee van een fonds zullen Verzekeraars de Polishouder(s) van de Beleggingsverzekeringen waarbij de gelden worden belegd in dat fonds in de gelegenheid stellen eenmalig kosteloos te switchen naar een ander, qua risicoprofiel vergelijkbaar, fonds (al dan niet passief beheerd), met ten hoogste hetzelfde kosten-niveau als dat van het betreffende fonds voor de verhoging. Verzekeraars behoeven Polishouders niet in de gelegenheid te stellen tot een dergelijke switch indien, in het geval van een significante en tevens niet-marktconforme verhoging van de managementfee van een fonds, Verzekeraars de Polishouders op andere wijze volledig compenseren.
- 6.2. VEB heeft geconstateerd dat veel beleggingsfondsen, waaronder ook de beleggingsfondsen verbonden aan Beleggingsverzekeringen, soms zeer actief worden beheerd, en dat de daarmee verband houdende turnover ratio's in een aantal fondsen naar het oordeel van Belangenorganisaties hoog zijn. Hierbij tekent de VEB aan dat de turnover ratio's van beleggingsfondsen verbonden aan Beleggingsverzekeringen minder hoog zijn dan van veel fondsen verbonden aan beleggingsverzekeringen van andere verzekeraars. Verzekeraars zijn van mening dat de turnover ratio's binnen de beleggingsfondsen verbonden aan Beleggingsverzekeringen, passend zijn voor de soort actief beheerde fondsen die het betreft. Verzekeraars en hun Groepsmaatschappijen verzekeren dat zij geen direct financieel belang hebben bij de hoogte van de turnover ratio's.

Als flankerend beleid zullen Verzekeraars hun beleid voortzetten om fondsen met relatief lage turnover ratio's – zoals bijvoorbeeld bepaalde index fondsen en trackers – bij het publiek te promoten. Indien – naar het oordeel van Verzekeraars – blijkt dat voor beleggingsverzekeringen een duidelijke behoefte bestaat aan dergelijke fondsen, zullen Verzekeraars zich inspannen deze fondsen bij hun beleggingsverzekeringen te introduceren. Uiterlijk medio 2010 zullen Partijen met elkaar in overleg treden over in hoeverre het in deze alinea bedoelde beleid in de praktijk vorm heeft gekregen.

Verzekeraars en/of hun Groepsmaatschappijen ondersteunen de zienswijze van Belangenorganisaties dat aandacht voor en transparantie over de turnover ratio's belangrijk is en zullen om die reden bij ieder fonds mededelen wat de turnover ratio is/was, wat dit betekent en uitleggen waarom dit zo is. Hierbij kunnen Verzekeraars en/of hun Groepsmaatschappijen aangeven dat zij geloven in frequent handelen en wat het beleid van Verzekeraars en/of hun Groepsmaatschappijen hieromtrent is. Verzekeraars en/of hun Groepsmaatschappijen bieden nu reeds transparantie over hun turnover ratio's via het internet. Bij de brief of elektronische mededeling als bedoeld in artikel 2.4 sub f. van deze Overeenkomst zullen Verzekeraars en/of hun Groepsmaatschappijen erop wijzen dat deze informatie beschikbaar is.

- 6.3. Verzekeraars zullen de Polishouders tot 3 maanden (voluit: drie maanden) na de brief of elektronische mededeling als bedoeld in artikel 2.4 sub f. van de Overeenkomst in de gelegenheid stellen eenmalig het (volledige) belegde vermogen geheel kosteloos, het verschil tussen de gehanteerde koersen daaronder begrepen, te switchen naar één of meer andere beleggingsfondsen die voor de betreffende Beleggingsverzekering worden aangeboden.

Verzekeraars zullen in de brief of elektronische mededeling, als bedoeld in artikel 2.4 sub f. van de Overeenkomst, wijzen op deze mogelijkheid alsmede op de kosten die normaliter aan een switch verbonden zijn, waaronder het verschil tussen de gehanteerde koersen. Van deze kosten zal, zowel wat kostensoort als hoogte betreft, tevens melding worden gemaakt in Model 3 van de Commissie De Ruiters of een soortgelijke mededeling dan wel in de daarbij gevoegde stukken. Daartoe zal de volgende formulering worden gebruikt:

Binnen uw beleggingsverzekering bent u vrij in de keuze van de aan te houden beleggingsfondsen. U kunt deze keuze desgewenst tussentijds aanpassen. Voor toekomstige premies is dat gratis. Wilt u reeds belegde gelden anders belegd hebben, dan zijn daaraan wel kosten verbonden: u betaalt dan € 45,12 aan switchkosten (deze switchkosten worden bij de eerste switch in een polisjaar overigens niet in rekening gebracht). Daarnaast betaalt u altijd 0,5% van het te switchen vermogen, als gevolg van het bestaande

verschil tussen de voor aan- en verkoop gehanteerde koersen. De hiervoor genoemde kosten tellen niet mee in de berekening van de kostenmaximering op grond van de regeling die in 2008 tot stand is gekomen tussen [...naam levensverzekeraar...] en belangenorganisaties van polishouders over onder meer de transparantie van kosten en risicopremies.

- 6.4. Verzekeraars zullen in de brief of elektronische mededeling, als bedoeld in artikel 2.4 sub f. van de Overeenkomst, wijzen op de mogelijkheid de risicodekking binnen de Beleggingsverzekering aan te passen. Daartoe zullen zij de volgende formulering opnemen:

Uw beleggingsverzekering kent de mogelijkheid de risicodekkingen aan te passen. Het is van belang om in overleg met uw adviseur regelmatig te bezien of de oorspronkelijk overeengekomen risicodekking nog steeds door u gewenst en/of noodzakelijk is. De hoogte van de risicodekking beïnvloedt namelijk de vermogensopbouw in de polis.

7. **GESCHILLENBESLECHTING VOOR POLISHOUDER**

- 7.1. Partijen komen overeen dat Polishouders zich in het geval van geschillen over de uitvoering van de in de Overeenkomst en de Vaststellingsovereenkomst opgenomen regeling, zulks met uitzondering van de toepassing van artikel 3 van de Overeenkomst, de in de polisvoorwaarden van Beleggingsverzekeringen geregelde klachtenprocedure kunnen doorlopen en/of zich kunnen wenden tot het KiFiD en/of de burgerlijke rechter. Indien een specifieke procedure wordt ontwikkeld zullen Partijen daarover in overleg treden.

8. **KOSTEN**

- 8.1. De kosten van Verzekeraars in het kader van de totstandkoming en uitvoering van de Overeenkomst en de Vaststellingsovereenkomst blijven voor rekening van Verzekeraars.
- 8.2. Ter zake van de kosten van de Belangenorganisaties in het kader van de totstandkoming en uitvoering van de Overeenkomst en de Vaststellingsovereenkomst (waaronder begrepen de kosten verbonden aan een eventueel verzoek ingevolge artikel 7:907 BW en de kosten van de Stichting WPC en VCG verbonden aan de in overweging C van de Overeenkomst genoemde door de Stichting WPC en VCG aanhangig gemaakte procedure) komen Partijen het volgende overeen:
- a. Verzekeraars betalen aan de Stichting WPC en VCG tezamen een vergoeding voor de redelijke en daadwerkelijke door hen en hun advocaten gemaakte kosten in het kader van de in overweging C genoemde procedure met een maximum van € 200.000,- euro (zegge tweehonderdduizend euro) (exclusief BTW).

- b. Verzekeraars betalen aan de Stichting Verliespolis en de Stichting WPC ieder een eenmalig bedrag van € 350.000,- (voluit: driehonderdvijftigduizend euro) (exclusief BTW) ter compensatie van hun algemene (organisatie)kosten. Dit bedrag wordt pas uitbetaald aan de betreffende Stichting zodra de Overeenkomst definitief is geworden en geen ontbinding meer kan plaatsvinden.
 - c. Voor alle overige kosten van Belangenorganisaties in de zin van dit artikellid (niet zijnde de kosten onder sub a. en b.) sluiten de Stichting Verliespolis en de Stichting WPC ieder een separate kostenregeling met Verzekeraars. Uitgangspunt hierbij is vergoeding van de redelijke en daadwerkelijk door (bestuursleden van) de Stichting Verliespolis en de Stichting WPC en hun advocaten en deskundigen ten behoeve van de Polishouders van Verzekeraars gemaakte kosten (op uurbasis), waarbij uitsluitend die kosten voor vergoeding in aanmerking komen die niet reeds zijn gedekt door andere vergoedingen, inkomsten en aanspraken. Deze kostenregeling geldt onverkort voor de duur van de uitvoering van de Overeenkomst en de Vaststellingsovereenkomst, met een maximum van € 600.000,- (voluit: zeshonderdduizend euro) (exclusief BTW) voor beide kostenregelingen afzonderlijk.
- 8.3. Partijen komen overeen dat de Stichting Verliespolis en de Stichting WPC aan de Polishouders van Verzekeraars, die zich op het moment van ondertekening van de Overeenkomst (betalend) hebben aangesloten bij de Stichting Verliespolis of de Stichting WPC, en die deelnemen aan de raadpleging, als omschreven in artikel 10.1 en 10.2 van de Overeenkomst, de eerder door hen aan de Stichting Verliespolis of de Stichting WPC betaalde bijdrage zullen terugbetalen. Daarenboven zal aan de in dit artikellid bedoelde Polishouders van Verzekeraars (door de Stichtingen Verliespolis en Stichting WPC) een aanvullende eenmalige vergoeding worden uitbetaald, zodanig dat bedoelde Polishouders in totaal elk € 50,- (voluit: vijftig euro) zullen ontvangen. De Stichting Verliespolis respectievelijk de Stichting WPC zullen bij wijze van schadevergoeding van Verzekeraars ontvangen een bedrag van € 50,- (voluit: vijftig euro) per in dit artikel bedoelde Polishouder, alsmede de integrale (redelijke en onderbouwde) uitvoeringskosten gemoeid met de uitbetaling aan de Polishouders. De wijze waarop deze betaling zal plaatsvinden zal tussen Partijen nader worden overeengekomen, waarbij is overeengekomen dat de betaling door de Stichtingen aan de in dit artikel bedoelde Polishouders uiterlijk zes weken na bekendmaking van de uitslag van de raadpleging zal plaatsvinden. Indien de hiervoor genoemde wijze van uitbetaling voor de Belangenorganisaties nadelige fiscale gevolgen mocht hebben zal het bedrag van € 50,- (voluit: vijftig euro) door de Verzekeraars rechtstreeks aan de betreffende Polishouders worden uitgekeerd. De Belangenorganisaties zullen de Verzekeraars daartoe alsdan een digitaal bestand aanleveren met de namen en rekeninggegevens van de betreffende Polishouders.

9. **GEHEIMHOUDING EN PUBLICITEIT**

- 9.1. Partijen zullen de inhoud en het bestaan van de Overeenkomst geheim houden en eerst naar buiten brengen, nadat Partijen daarover overeenstemming hebben bereikt, er overeenstemming is over de inhoud en de wijze van berichtgeving en de Ombudsman Financiële Dienstverlening zijn steun voor de Overeenkomst heeft uitgesproken en vaststaat dat hij de Overeenkomst publiekelijk zal onderschrijven. Partijen stemmen er op voorhand mee in dat deze geheimhouding niet geldt jegens toezichthouders, medewerkers van het Ministerie van Financiën en/of de Ombudsman Financiële Dienstverlening, voor zover redelijkerwijs noodzakelijk, in het belang van de Overeenkomst en zij zijn gebonden aan dezelfde geheimhouding als Partijen zelf. Verzekeraars zijn voorts gerechtigd om berichten uit te laten gaan en/of mededelingen te doen voor zover zij daartoe gehouden zijn op grond van wettelijke voorschriften, zoals op grond van toezichtswetgeving, beurswetgeving en boekhoudregels en thans bestaande contractuele verplichtingen. Indien toegestaan zullen zij in dat geval de andere Partijen hierover informeren.
- 9.2. Partijen zullen in alle uitingen de Overeenkomst onderschrijven en zich inspannen om te bewerkstelligen dat deze wordt ondersteund door de aangeslotenen en de leden van de Belangenorganisaties en andere consumenten, de minister van Financiën, de Ombudsman Financiële Dienstverlening, DNB, AFM en andere relevante organisaties en instellingen.
- 9.3. Partijen zullen gezamenlijk een communicatieplan opstellen. Onderdeel van dat communicatieplan zal zijn dat Partijen de in de Overeenkomst opgenomen regeling actief zullen ondersteunen en Polishouders van Verzekeraars zullen oproepen daarmee in te stemmen. Onderdeel van het communicatieplan zal voorts zijn de mogelijkheid de volledige tekst van de Overeenkomst op de website van de Stichtingen en Verzekeraars te publiceren, welke níet zal bevatten de pagina's met daarop de namen en handtekeningen van de ondertekenaars.

10. **PEILING EN ONTBINDINGSMOGELIJKHEDEN**

- 10.1. De Stichting Verliespolis en de Stichting WPC hebben ieder de bevoegdheid om – op een wijze zoals in overleg met Verzekeraars wordt vastgesteld – zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 6 weken (voluit: zes weken) na ondertekening van de Overeenkomst een peiling te houden onder de bij hen aangesloten Polishouders van Verzekeraars ter consultatie van hun instemming met de in de Overeenkomst opgenomen regeling.
- 10.2. Indien de peiling uitwijst dat de bij de Stichting Verliespolis en/of de Stichting WPC aangesloten Polishouders van Verzekeraars de Overeenkomst afwijzen (waaronder wordt verstaan niet met tenminste een gewone meerderheid van de uitgebrachte

stemmen is geaccepteerd), is de betreffende Stichting, waarbij de peiling negatief is uitgevallen, en/of Verzekeraars gerechtigd de Overeenkomst te ontbinden. Verzekeraars zal echter eerst de mogelijkheid worden geboden de uitkomsten van de peiling te valideren op nader overeen te komen wijze. De Stichting Verliespolis en de Stichting WPC zullen zich met 'best efforts' inspannen om te bewerkstelligen dat de bij hen aangesloten Polishouders van Verzekeraars met de in de Overeenkomst opgenomen regeling zullen instemmen.

- 10.3. In geval van ontbinding van de Overeenkomst op grond van één van de bepalingen in dit artikel geldt het navolgende:
 - a. bij ontbinding door uitsluitend Stichting Verliespolis, blijft de Overeenkomst onverkort in stand tussen Verzekeraars en Stichting WPC en VCG;
 - b. bij ontbinding door uitsluitend Stichting WPC, blijft de Overeenkomst onverkort in stand tussen Verzekeraars, Stichting Verliespolis, VEB en VEH;
 - c. bij ontbinding door Verzekeraars jegens uitsluitend één of meer Belangenorganisaties blijft de Overeenkomst onverkort in stand met de overige Belangenorganisaties, met dien verstande dat iedere Partij die in beginsel aan deze Overeenkomst gebonden blijft de Overeenkomst alsnog binnen veertien dagen na de hiervoor bedoelde ontbinding door Verzekeraars bij aangetekende brief kan ontbinden;
 - d. bij ontbinding door ofwel Verzekeraars, ten aanzien van alle Belangenorganisaties ofwel door zowel Stichting Verliespolis als Stichting WPC, hebben Partijen geen verplichtingen tegenover elkaar;
- 10.4. In geen van de gevallen van ontbinding op grond van dit artikel hebben Partijen over en weer enige verplichting, waaronder verplichtingen tot vergoeding van schade en/of kosten (behoudens de verplichtingen uit hoofde van het bepaalde in artikel 11.1 van de Overeenkomst, de tussen Partijen overeengekomen geheimhoudingsovereenkomsten en de door Verzekeraars met respectievelijk de Stichting Verliespolis en de Stichting WPC – in dat geval opzegbare – overeengekomen kostenregelingen, zoals bedoeld in artikel 8.2 sub c. van de Overeenkomst, inclusief het daar overeengekomen maximum, alsmede het bepaalde in artikel 8.3 van de Overeenkomst, indien de in artikel 10.1 en 10.2 van de Overeenkomst bedoelde raadpleging op het moment van ontbinding reeds heeft plaatsgevonden).

11. PROCEDURES

- 11.1. Stichting WPC en VCG zullen terstond na ondertekening van de Overeenkomst zorgdragen voor het plaatsen op de parkeerrol van de in 2007 jegens NN geëntaamde procedure bij de Rechtbank Rotterdam, bekend onder rolnummer

2007/2026. De procedure zal niet eerder van de parkeerrol worden gehaald dan na het bekend worden van de resultaten van de peiling door Stichting WPC als bedoeld in artikel 10.1 en 10.2 van de Overeenkomst. Indien de peiling negatief uitvalt en de Stichting WPC in verband daarmee overgaat tot ontbinding van de Overeenkomst ten opzichte van Verzekeraars zal de procedure weer op de rol worden geplaatst, waarbij Verzekeraars een termijn van tenminste zes weken zal worden gegeven voor het nemen van de conclusie van dupliek. In alle overige gevallen zal de procedure op de rol worden geplaatst ten behoeve van royement op basis van ieder eigen kosten met inachtneming van het bepaalde in artikel 8.2 sub a van de Overeenkomst.

- 11.2. Belangenorganisaties en hun advocaten, waaronder in ieder geval mr. Lemstra, mr. Schonewille, mr. Wendelgelst en mr. Tulp:
- a. zullen geen (nieuwe) collectieve en/of individuele procedures initiëren tegen Verzekeraars die verband houden met geschillen en onzekerheden, zoals bedoeld in artikel 1.2 van de Overeenkomst;
 - b. zullen hun eventuele betrokkenheid bij lopende of voorgenomen collectieve en/of individuele procedures tegen Verzekeraars in verband met de geschillen en onzekerheden, zoals bedoeld in artikel 1.2 van de Overeenkomst, staken; en
 - c. zijn en blijven gebonden aan geheimhouding ten aanzien van alle gegevens, die zij van Verzekeraars voorafgaand aan en in het kader van zowel de totstandkoming als de uitvoering van de Overeenkomst en de Vaststellingsovereenkomst hebben verkregen en zullen verkrijgen.
- 11.3. De huidige en toekomstige kantoorgenoten en kantoren van mr. Lemstra, mr. Schonewille, mr. Wendelgelst en mr. Tulp zullen in verband met de geschillen en onzekerheden, zoals bedoeld in artikel 1.2 van de Overeenkomst, op generlei wijze betrokken zijn bij het voeren van collectieve acties tegen Verzekeraars en bij het bijstaan van zogenaamde verweerders in het geval van een verzoek tot verbindend verklaring van de Vaststellingsovereenkomst op grond van artikel 7:907 BW.

12. **KWIJTING EN DE POSITIE VAN DERDEN**

- 12.1. Toekenning van enig recht op schadevergoeding terzake van een individuele Beleggingsverzekering of Fractieverzekering ingevolge de Overeenkomst geschiedt onder de voorwaarde dat:
- a. Verzekeraars, hun Groepsmaatschappijen en bij de Beleggingsverzekering of Fractieverzekering betrokken Assurantietussenpersonen bij de daadwerkelijke uitbetaling door bij de Beleggingsverzekering of Fractieverzekering betrokken Polishouders finaal zijn gekweten ter zake van de geschillen en/of onzekerheden zoals omschreven in artikel 1.2 van de Overeenkomst. Het voorgaande

geldt niet voor Assurantietussenpersonen, waaronder Groepsmaatschappijen die als zodanig zijn opgetreden, indien en voor zover zij wisten of op grond van de door Verzekeraars verschaft informatie behoorden te weten dat zij onjuiste en/of, hetzij in reactie op concrete vragen hetzij bewust, onvolledige mededelingen hebben gedaan ter zake van Beleggingsverzekeringen of Fractieverzekeringen.

- b. door geen van de bij de Beleggingsverzekering of Fractieverzekering betrokken Polishouder(s) een verklaring wordt uitgebracht als bedoeld in artikel 7:908 lid 2 of 3 BW; en
 - c. gedurende de looptijd van deze Beleggingsverzekering of Fractieverzekering geen procedures tegen Verzekeraars en/of hun Groepsmaatschappijen en/of bij deze Beleggingsverzekering of Fractieverzekering betrokken Assurantietussenpersoon zijn of worden geëntameerd door enige bij deze Beleggingsverzekering of Fractieverzekering betrokken Polishouder(s) ter zake van de geschillen en/of onzekerheden zoals omschreven in artikel 1.2 van de Overeenkomst, tenzij deze procedure op verzoek van de betreffende Polishouder(s) wordt geroyeerd vóórdat hierin een eindvonnis is gewezen en voordat de schadevergoeding wordt uitgekeerd.
- 12.2. Deze Overeenkomst wordt geacht – in aanvulling op artikel 12.1 van de Overeenkomst – een beding te bevatten inhoudende dat zowel de Belangenorganisaties als de Polishouders van Beleggingsverzekeringen aan Verzekeraars, hun Groepsmaatschappijen en Assurantietussenpersonen finale kwijting verlenen voor alle huidige en toekomstige vorderingen, uit welken hoofde ook, in verband met geschillen en/of onzekerheden zoals omschreven in artikel 1.2 van de Overeenkomst. Het voorgaande geldt niet voor Assurantietussenpersonen, waaronder Groepsmaatschappijen die als zodanig zijn opgetreden, indien en voor zover zij wisten of op grond van de door Verzekeraars verschaft informatie behoorden te weten dat zij onjuiste en/of, hetzij in reactie op concrete vragen hetzij bewust, onvolledige mededelingen hebben gedaan ter zake van Beleggingsverzekeringen.
- 12.3. Deze Overeenkomst wordt voorts mede geacht het in artikel 7:910 lid 1 jo artikel 6:14 BW bedoelde beding te bevatten. Dit beding leidt tot vermindering van iedere regres- of bijdrageplicht van Verzekeraars uit welken hoofde ook (waaronder, maar niet uitsluitend, hoofdelijkheidsregres, bijdragevorderingen en andere vorderingen op Verzekeraars). Dit beding strekt ertoe uit te sluiten dat op Verzekeraars en hun Groepsmaatschappijen alsnog regres kan worden genomen voor huidige en toekomstige vorderingen uit welke hoofde ook voor geschillen en/of onzekerheden zoals omschreven in artikel 1.2 van de Overeenkomst.

13. **VERSCHAFTE INFORMATIE**

- 13.1. Verzekeraars verklaren dat de informatie die zij schriftelijk aan de Belangenorganisaties hebben verstrekt, juist is. Dit geldt in het bijzonder voor de informatie en de verklaringen die zijn opgenomen in een aan de Vaststellingsovereenkomst te hechten bijlage.
- 13.2. Indien enige in artikel 13.1 van de Overeenkomst bedoelde informatie of verklaringen op materiële punten onjuist blijkt te zijn, en Polishouders hierdoor nadeel mochten lijden, zullen Partijen in overleg treden over de wijze waarop dit nadeel wordt ongedaan gemaakt.

14. **RECHTS- EN FORUMKEUZE**

- 14.1. Op de Overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.
- 14.2. Alle geschillen die tussen Partijen mochten ontstaan naar aanleiding van of verband houdend met de Overeenkomst zullen worden beslecht door arbitrage overeenkomstig het Reglement van het Nederlands Arbitrage Instituut. Het scheidsgerecht zal bestaan uit drie arbiters en oordelen naar de regelen des rechts. De arbitrage zal worden gevoerd in de Nederlandse taal en plaatsvinden in Amsterdam.

Aldus overeengekomen en in tienvoud ondertekend op 19 november 2008.